

Quickscan soorten- en gebiedenbescherming NYMA- terrein, Nijmegen

Toetsing in het kader van de Omgevingswet

**WAARDEN
BURG**
Ecology

**we
consult
nature.**

Quickscan soorten- en gebiedenbescherming NYMA-terrein, Nijmegen

Toetsing in het kader van de Omgevingswet

Status uitgave: definitief

Rapportnummer: 25-038
Projectnummer: 24-0946
Datum uitgave: 17 februari 2025
Foto omslag:
Projectleider:
Tweede lezer:
Opdrachtgever: Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen
Nederland

Referentie opdrachtgever: VPL XXX

Akkoord voor uitgave:

Datum akkoord: 10 februari 2025

Graag citeren als: [redacted] 2025. Quickscan soorten- en gebiedenbescherming NYMA-terrein, Nijmegen. Toetsing in het kader van de Omgevingswet. Rapport 25-038. Waardenburg Ecology, Culemborg.

Trefwoorden: Omgevingswet, NYMA-terrein

Waardenburg Ecology is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Waardenburg Ecology. Opdrachtgever hierboven aangegeven vrijwaart Waardenburg Ecology voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Waardenburg Ecology / Gemeente Nijmegen

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Waardenburg Ecology, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Waardenburg Ecology is een handelsnaam van Bureau Waardenburg BV. Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem is gecertificeerd door EIK Certificering overeenkomstig ISO 9001:2015. Waardenburg Ecology hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Waardenburg Ecology Varkensmarkt 9, 4101 CK Culemborg, 0345 512710
info@waardenburg.eco, www.waardenburg.eco

Inhoud

Samenvatting	4
1 Inleiding	6
1.1 Aanleiding en doel	6
1.2 Reikwijdte van het onderzoek	7
1.3 Wettelijk kader	7
1.4 Methodiek onderzoek	9
1.5 Disclaimer	10
2 Beschrijving plangebied en voorgenomen activiteit	11
2.1 Beschrijving plangebied	11
2.2 Voorgenomen activiteit	16
3 Effecten op flora en fauna	18
3.1 Algemeen	18
3.2 Planten	18
3.3 Ongewervelden	19
3.4 Vissen	21
3.5 Amfibieën	21
3.6 Reptielen	22
3.7 Grondgebonden zoogdieren	22
3.8 Vleermuizen	25
3.9 Vogels	27
4 Conclusie en aanbevelingen	29
4.1 Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit	29
4.2 Maatregelen om te voldoen aan de specifieke zorgplicht	29
5 Literatuur	30

Samenvatting

Omgevingswet onderdeel soortbescherming (rood: nader onderzoek en/of vergunning nodig, geel: maatregelen nodig, groen: geen schadelijke gevolgen).

Soortgroep	Effecten (zijn er schadelijke gevolgen/?)	Aanvullend onderzoek om vast te stellen of sprake is van een schadelijke handeling	Maatregelen om schadelijke gevolgen te voorkomen of te beperken (Bal art. 11.27 lid 1a en 1b)	Vervolgstappen i.h.k.v. omgevingsvergunning
Vergunningplichtige gevallen (schadelijke handelingen Bal 11.37, 11.46, 11.54) – maatregelen				
Planten	Geen	-	-	-
Ongewervelden	Teunisbloempijlstaart	Nader onderzoek	Op basis van nader onderzoek kan worden vastgesteld welke mitigerende/compenserende maatregelen nodig zijn.	Op basis van het nader onderzoek kan worden vastgesteld of een omgevingsvergunning nodig is.
Vissen	Geen	-	-	-
Amfibieën	Geen	-	-	-
Reptielen	Geen	-	-	-
Grondgebonden zoogdieren	Steenmarter	-	Compensatie in de vorm van marter- hoop en ongeschikt maken buiten kwetsbare periode	Omgevingsvergunning nodig.
Vleermuizen	Mogelijk verblijfplaatsen in tijdelijke kasten	Nee	Kasten onder ecologische begeleiding verwijderen	Geen vergunning nodig.
Broedvogels met jaarrond beschermd nest	Geen	-	-	-
Algemene broedvogels	Vernietiging van nesten of verstoring van broedvogels moet worden voorkomen	Nee	Om schadelijke gevolgen te voorkomen wordt het rooien van beplanting en (voorbereidende) werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd (deze loopt globaal van half maart tot half augustus).	-

Soortgroep	Effecten	Nader onderzoek	Maatregelen om schadelijke gevolgen te beperken (Bal art. 11.27 lid 1a en 1b)	Maatregelen gericht op een 'plus' voor natuur
Vergunningvrije gevallen (Bkl 8.74I) – maatregelen				
Planten	Mogelijk verwijderen groeiplaatsen RL-soorten.	-	- Voorkom aantasting van groeiplaatsen.	-
Ongewervelden	Geen.	-	-	-
Vissen	Geen.	-	-	-
Amfibieën	Geen.	-	-	-
Reptielen	Geen.	-	-	-
Grondgebonden zoogdieren	Mogelijk effecten op soorten die zijn aangewezen als 'vergunningvrij geval'.	-	- Werkzaamheden in één richting uitvoeren.	-
Trekvogels	Geen.	-	-	-

Omgevingswet onderdeel gebiedsbescherming en houtopstanden

Beschermingsregime	Effect	Aanvullend onderzoek	Zorgplicht
Natura 2000	Mogelijke verslechterende of significant verstorende gevolgen zijn op voorhand uitgesloten, met mogelijke uitzondering van effecten van stikstof.	Aerius berekening om effecten van stikstof te bepalen.	Er zijn vooralsnog geen negatieve effecten (met uitzondering van stikstof). Aanvullende maatregelen in het kader van de zorgplicht zijn misschien noodzakelijk als uit de Aerius-berekening volgt dat de Kritische Depositiewaarde van een habitatype of leefgebied (naderend) wordt overschreden.
Natuurnetwerk Nederland, bijzondere natuurgebieden en landschappen	Het plangebied ligt buiten de NNN en op afstand van bijzondere natuurgebieden en landschappen. De regels ten aanzien van de NNN, bijzondere natuurgebieden en landschappen zijn niet van toepassing.	-	
Bescherming van houtopstanden Ow	Bomen bevinden zich binnen de bebouwde kom. Ow-regels ten aanzien van houtopstanden gelden niet.	-	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Gemeente Nijmegen is voornemens om een deel van het NYMA-terrein in Nijmegen her in te richten. Tot die tijd wil de gemeente het terrein laten verwilderen in het kader van 'Urban Nature'. Deze ingreep kan mogelijk gevolgen hebben voor van nature in het wild levende dieren en/of planten en is daarmee een 'flora- en fauna-activiteit' in de zin van de Omgevingswet (Ow).

Waardenburg Ecology heeft in opdracht van de gemeente Nijmegen op basis van een oriënterend veldonderzoek d.d. 22 januari 2025 en bronnenonderzoek de gevolgen van deze ingreep op beschermde soorten in het kader van de Omgevingswet (Ow) beoordeeld en getoetst aan de specifieke zorgplichtbepalingen van de Ow. Het doel van het onderzoek is te bepalen of voor de voorgenomen activiteit een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig is.

De Ow kent een *specifieke zorgplicht* voor flora- en fauna-activiteiten. Deze specifieke zorgplicht houdt kort gezegd in dat iedereen die een activiteit uitvoert, nadelige gevolgen voor *planten en dieren* zoveel mogelijk moet voorkomen of ongedaan moet maken. De specifieke zorgplicht houdt onder andere in dat voorafgaand aan de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn voor het voorkomen van kwetsbare of bedreigde soorten binnen de invloedssfeer van de activiteit.

Dit rapport doet verslag van de resultaten van dit onderzoek en geeft adviezen over eventueel te nemen vervolgstappen. Concreet geeft dit rapport antwoord op de volgende vragen:

- Zijn er aanwijzingen dat binnen de invloedssfeer van de voorgenomen activiteit soorten voorkomen waarop de specifieke zorgplicht van toepassing is? (Bal art. 11.27, lid 2a)
- Zo ja, kunnen voor deze soorten planten of deze soorten dieren nadelige gevolgen op voorhand worden uitgesloten voor nesten, foerageerplaatsen, voortplantingsplaatsen, rustplaatsen en eieren? (Bal art. 11.27, lid 2b)
- Als deze gevolgen niet kunnen worden uitgesloten welke gevolgen kan de activiteit hebben voor de betreffende soorten? (Bal art. 11.27, lid 2c)
- Welke passende preventieve maatregelen kunnen worden getroffen om de nadelige gevolgen te voorkomen? (Bal art. 11.27, lid 2d)
- Indien nadelige gevolgen niet kunnen worden voorkomen, welke maatregelen zijn nodig om gevolgen te beperken of ongedaan te maken? (Bal art. 11.27, lid 1c, 2e, 2f)
- Is voor betreffende soorten een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig? (Bkl art. 8.74j (Vogelrichtlijn); art. 8.74k (Habitatrichtlijn); art. 8.74l (andere soorten)).

1.2 Reikwijdte van het onderzoek

In dit rapport zijn de gevolgen van de voorgenomen activiteit op (*beschermde*) soorten planten en dieren, gebieden en houtopstanden in het kader van de Omgevingswet (Ow) beoordeeld.

Natura 2000-gebieden

Het is op voorhand uitgesloten dat de activiteit verslechterende of significant verstorende gevolgen¹ heeft voor beschermde gebieden, met mogelijke uitzondering van de *effecten van extra stikstofdepositie* als gevolg van de uit te voeren activiteit. De invloedssfeer van de uit te voeren activiteit (storende factoren) reikt tot ca. 250 meter (exclusief stikstofdepositie). Het plangebied ligt hemelsbreed op ongeveer 270 meter afstand van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Rijntakken (Bron: Informatiekaart Natuur). Gezien de aard, omvang en duur van de voorgenomen activiteit in een gebied waar momenteel veel bouwwerkzaamheden plaatsvinden en de afstand tot Natura 2000-gebieden, is het uitgesloten dat de uit te voeren activiteit aantasting van relevante soorten en begroeiingen in Natura 2000-gebieden veroorzaakt. We adviseren om een AERIUS-berekening uit te voeren om vast te stellen of sprake is van additionele stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Is er sprake van een bijdrage aan de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden dan dient deze beoordeeld te worden in het kader van de Ow.

Natuurnetwerk Nederland (NNN) en bijzondere natuurgebieden en landschappen

Het plangebied ligt niet in of nabij het NNN, een bijzonder natuurgebied of een bijzonder landschap (> 250 meter, bron: Informatiekaart Natuur). Gezien de aard, omvang en duur van de voorgenomen activiteit en de afstand tot deze natuurgebieden is het op voorhand uitgesloten dat de uit te voeren activiteit nadelige gevolgen voor deze gebieden veroorzaakt.

Houtopstanden

Nadelige gevolgen voor Houtopstanden in de zin van de Ow zijn op voorhand ook uitgesloten. Er worden weliswaar houtopstanden zoals bedoeld in het Bal art. 11.111 gekapt, maar de rijksregels over vellen en herbeplanten gelden niet omdat de houtopstand zich binnen de bebouwingscontour houtkap bevindt.

1.3 Wettelijk kader

De toetsing is uitgevoerd in het kader van de Ow. Voor de teksten van de Ow verwijzen we naar: wetten.overheid.nl. In Bijlage I van dit rapport wordt nader ingegaan op het toetsingskader voor een flora- en fauna-activiteit.

Activiteiten die mogelijk gevolgen hebben voor in het wild levende dieren of planten zijn in de Ow gedefinieerd als flora- en fauna-activiteiten. De Ow stelt regels over flora- en fauna-activiteiten om soorten te beschermen. Dit betreft zowel (inter)nationaal beschermde soorten als niet beschermde soorten.

¹ Besluit activiteiten leefomgeving (Bal); Artikel 11.6 (specifieke zorgplicht) lid 2b.

In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) bij de Ow wordt onderscheid gemaakt in de volgende drie beschermingsregimes waarvoor onder voorwaarden een omgevingsvergunning kan worden aangevraagd:

- § 11.2.2: omgevingsvergunning *soorten Vogelrichtlijn*,
- § 11.2.3: omgevingsvergunning *soorten Habitatrichtlijn*,
- § 11.2.4: omgevingsvergunning *andere soorten* (Bijlage IX Bal).

Voor elk beschermingsregime zijn de vergunningplichtige gevallen en de vergunningvrije gevallen bepaald. Provincies regelen in een omgevingsverordening of en voor welke flora- en fauna-activiteiten geen vergunningplicht geldt (de vergunningvrije gevallen).

BESCHERMDE SOORTEN

Voor beschermde soorten zijn in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) schadelijke handelingen benoemd en bestaan soortenlijsten waarnaar verwezen wordt in het desbetreffende artikel.

- Europees beschermde diersoorten en plantensoorten

Soortenlijst

- Vogelrichtlijn
- Habitatrichtlijn, Bijlage IV

Schadelijke handelingen en soortenlijst beschreven in:

- art 11.37 Bal
- art 11.46 Bal

- Andere beschermde dier- en plantensoorten

Soortenlijst

- Bijlage IX
 - A. zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers
 - B. vaatplanten

Schadelijke handelingen en soortenlijst beschreven in:

- art 11.54 Bal
- art 11.54 Bal, 1e lid, onder a
- art 11.54 Bal, 1e lid, onder c

- Vogels met jaarrond beschermde nesten

- Indicatieve lijst jaarrond beschermde vogelnesten RVO

De *specifieke zorgplicht* voor flora- en fauna-activiteiten heeft een breder toepassingskader dan de drie hierboven genoemde beschermingsregimes. De *specifieke zorgplicht* is van toepassing op van nature in Nederland in het wild voorkomende (Bal art. 11.27, lid 2a):

- soorten van de Vogelrichtlijn (Bijlage I Vogelrichtlijn),
- geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten, die niet in Bijlage I van de Vogelrichtlijn zijn genoemd
- soorten van de Habitatrichtlijn (Bijlage II, IV, V Habitatrichtlijn),
- soorten dieren of planten die zijn opgenomen op de Rode Lijsten, en
- nationaal beschermde soorten (Bijlage IX Bal).

In deze rapportage worden soorten vermeld op Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en nationaal beschermde soorten zoals opgenomen in Bijlage IX van het Bal kortweg aangeduid als '*beschermde soorten*'. De soorten van Bijlage II en V van de Habitatrichtlijn

en van de Rode lijst die niet in de categorie 'beschermde soorten' vallen worden in dit rapport aangeduid als 'overige bedreigde of kwetsbare soorten'.

1.4 Methodiek onderzoek

Voorliggende toetsing is opgesteld op basis van een eenmalig veldbezoek, de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen. Gevolgen voor beschermde soorten zijn bepaald op basis van de (invloedssfeer van de) voorgenomen activiteit (aard, omvang en duur) en de functie van het plangebied en omgeving voor beschermde soorten en beoordeeld in het kader van de Ow.

Bronnenonderzoek

Op basis van gegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is op 12 december 2024 een actueel overzicht gemaakt van (beschermde en overige bedreigde of kwetsbare) soorten die in de regio voorkomen. Bij het raadplegen van de NDFF is uitgegaan van een zoekgebied met een straal van *circa* drie km om het plangebied en gegevens tot vijf jaar oud. Daarnaast is, voor zover relevant, gebruikgemaakt van achtergronddocumentatie, zoals drie eerder uitgevoerde quickscans in het gebied (Karels, 2018; Daamen, 2020; Hoefsloot, 2020) en de rapportage van vleermuisonderzoek uitgevoerd in het gebied (Hoefsloot, 2019).

Veldbezoek

Het veldbezoek heeft op 22 januari 2025 plaatsgevonden (5°C, 1 Bft, geen neerslag). Daarbij is in het plangebied en omgeving - met behulp van een verrekijker – gezocht naar beschermde soorten en sporen (zoals nesten, hollen, uitwerpselen, braakballen, knaagsporen). Op basis van terreinkenmerken en *expert judgement* is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde en overige bedreigde of kwetsbare soorten.

De in dit rapport gepresenteerde gegevens over beschermde soorten zijn houdbaar tot drie jaar na afronding van het veldonderzoek. Indien de in dit rapport beschreven ingreep wijzigt dan wel wordt uitgevoerd na januari 2028 kan een actualisatie van het onderzoek nodig zijn.

Veldonderzoek is altijd een momentopname. Waardenburg Ecology waarborgt dat het onderzoek is uitgevoerd door deskundige onderzoekers volgens de gangbare standaardmethoden. Het bureau is niet aansprakelijk voor waarnemingen van soorten door derden en waarnemingen die na afronding van de studie bekend worden gemaakt.

De onderzoeker die het onderzoek heeft uitgevoerd heeft is door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door haar uitgevoerde werkzaamheden. Het project is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Waardenburg Ecology. Het kwaliteitsmanagementsysteem is gecertificeerd door EIK Certificering overeenkomstig ISO 9001:2015.

1.5 Disclaimer

De reikwijdte van de specifieke zorgplicht is op dit moment nog niet duidelijk. De formulering van de specifieke zorgplicht laat veel ruimte voor interpretatie die (nog) niet nader ingevuld is door provincies. Onze interpretatie van de reikwijdte van de specifieke zorgplicht (zie Bijlage I) is gebaseerd op *expert judgement*.

Het is de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer om af te wegen welke maatregelen in het kader van de specifieke zorgplicht redelijkerwijs genomen worden. De specifieke zorgplicht is niet vrijblijvend, deze is bestuurs- én strafrechtelijk handhaafbaar.

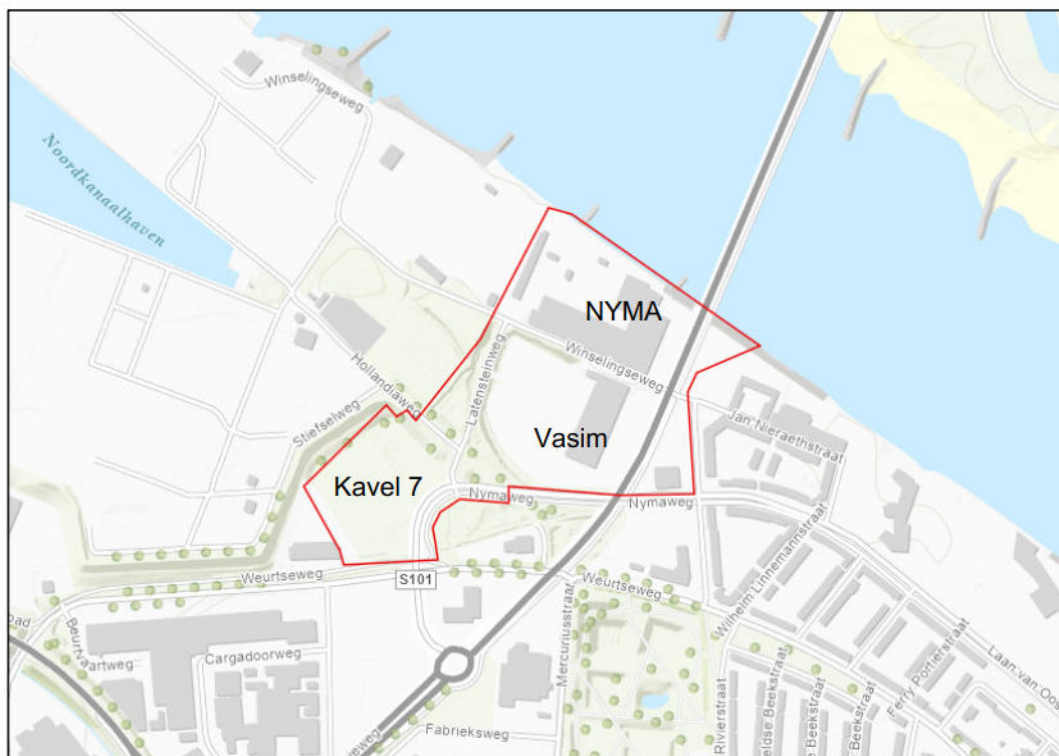
2 Beschrijving plangebied en voorgenomen activiteit

2.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied ligt aan de zuidzijde van de Waal in Nijmegen-West en wordt begrensd door de Nymaweg en doorsneden door de Winselingseweg (Figuur 2.1). Over het plangebied loopt de brug "de Oversteek". Het plangebied bestaat uit drie delen: De Vasim, het NYMA-terrein en kavel 7.

- Het Vasim-terrein bestaat voornamelijk uit verharding: fabrieksgebouwen en sport-faciliteiten met daarnaast grastaluds met ruigte en opslag van wilg, vlier en berk (Figuur 2.2). Het Vasim-terrein is recentelijk gerenoveerd en hier zijn geen verdere werkzaamheden voorzien.
- Het NYMA-terrein bestaat ook uit fabrieksgebouwen waarin onder andere het skatepark Waalhalla is gevestigd. Ook hier is aan de randen en tussen de gebouwen ruigte aanwezig met opslag van onder andere berk en braam (Figuur 2.3). Aan drie van de gebouwen vinden werkzaamheden plaats. Gebouw D bevindt zich naast Waalhalla en bestaat deels uit bakstenen muren en deels uit aluminium wanden (Figuur 2.4). Aan de binnenzijde zijn oude fabrieksinstallaties en oude kantoorruimtes aanwezig (Figuur 2.5). Het Looggebouw heeft ook bakstenen muren en bevat aan vrijwel alle zijden grote gaten (Figuur 2.6). De binnenzijde is een oude fabriekshal (Figuur 2.7). Daarnaast is er nog een bijgebouw met betonnen wanden waarbinnen zich bassins bevinden (Figuur 2.8).
- Kavel 7 bestaat uit kortgemaaid grasland en bouwgrond met langs de rand een ruigtestrook met daarin bomen en braamstruweel (Figuur 2.9). Op de kavel vindt momenteel de bouw van kantoorpanden plaats. Langs de Kavel loopt een oude Lindenlaan. Deze oude lindenlaan is onderdeel van een BOPA. Voor dit onderdeel van het plangebied is een bestemmingsplanwijziging nodig.

In het kader van 'Urban Rewilding' heeft de laatste jaren in het plangebied geen natuur-beheer plaatsgevonden.

Figuur 2.1 Ligging plangebied (rood omkaderd) met drie onderdelen van het plangebied (Esri Nederland, Community Map Contributors).

Figuur 2.2 Impressie van het Vasim-terrein met fabrieksgebouwen en sportfaciliteiten.

Figuur 2.3 *Ruigte langs de Waal met opslag van, onder andere, berk.*

Figuur 2.4 *Buitenaanzicht van Gebouw D.*

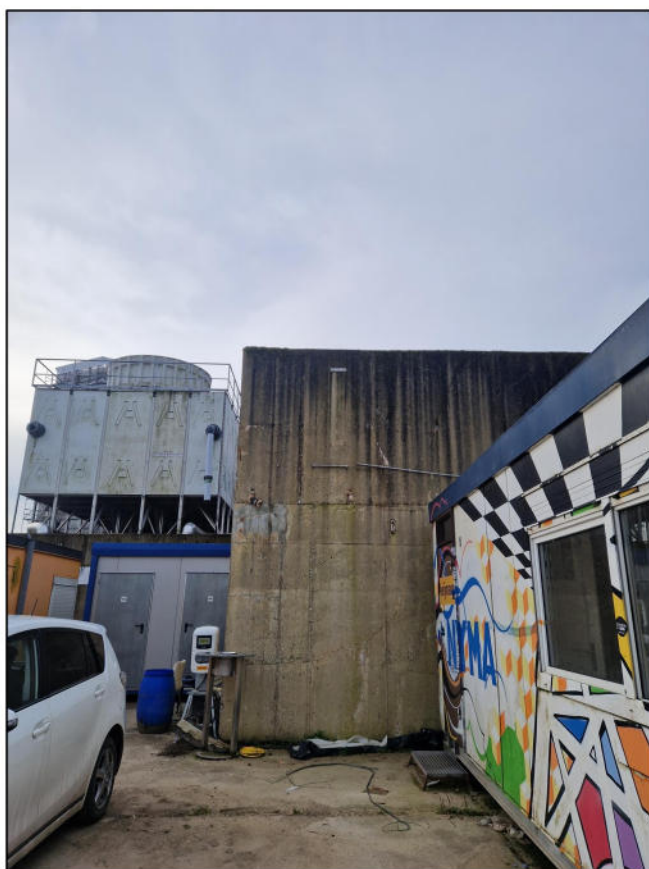
Figuur 2.5 Binnenruimtes Gebouw D met oude fabrieksinstallaties en oude kantoorruimtes.

Figuur 2.6 Buitenaanzicht Looggebouw.

Figuur 2.7 *Binnenzijde Looggebouw oude fabriekshal.*

Figuur 2.8 *Bijgebouw waarbinnen zich bassins bevinden.*

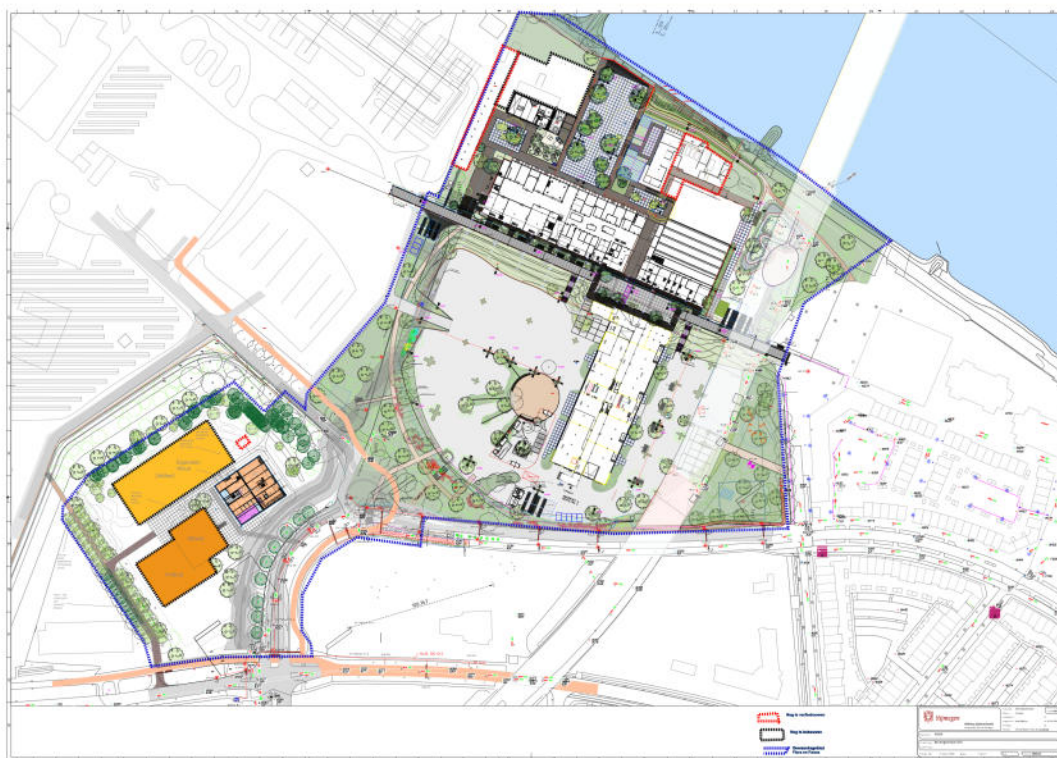

Figuur 2.9 Kavel 7 met ruigtestrook langs de rand met bomen.

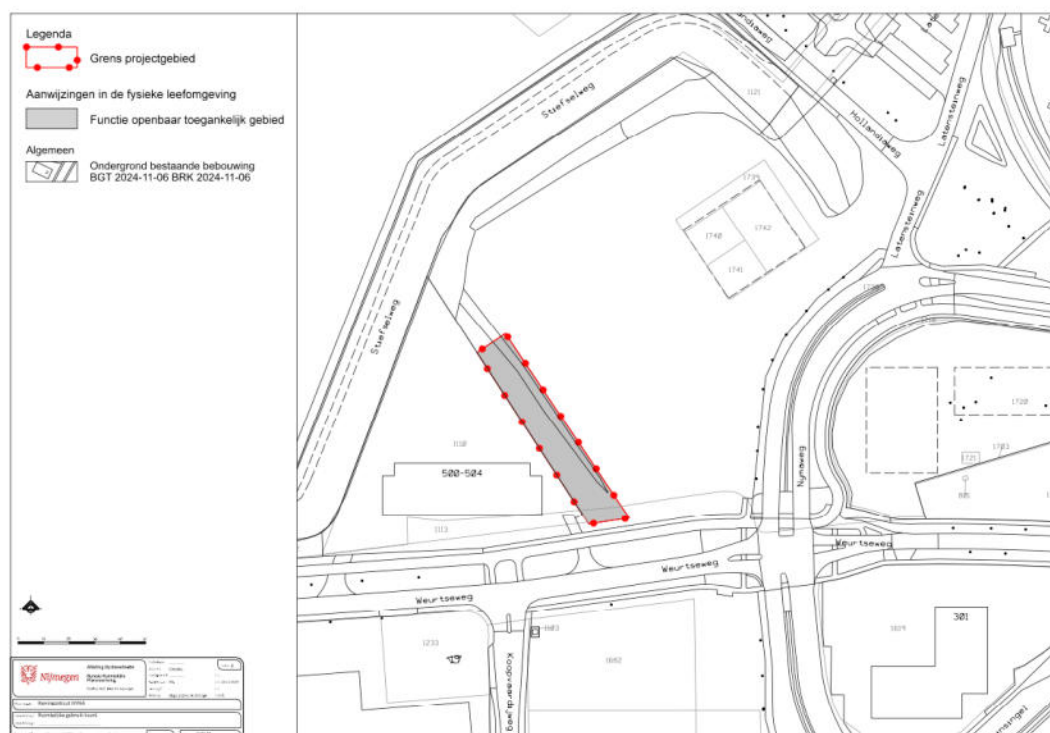
2.2 Voorgenomen activiteit

Informatie over de voorgenomen activiteit is aangeleverd door de gemeente Nijmegen. De gemeente is voornemens om zoals aangegeven in Figuur 2.10 gebouwen te renoveren, nieuwbouw te realiseren en nieuwe infrastructuur aan te leggen. De te slopen/renoveren gebouwen zijn Gebouw D, het Looggebouw en het bijgebouw. De overige gebouwen blijven onaangetast. Op Kavel 7 vindt voornamelijk nieuwbouw van kantoorpanden plaats. De bomenrij blijft hier zoveel mogelijk behouden, mogelijk worden in verband met veiligheid enkele bomen gekapt. De oude lindenlaan wordt hersteld als toegangsweg naar het gebied. Hiervoor blijven de lindes behouden. Mogelijk moeten enkele jonge boompjes hiervoor worden verplaatst. Het herstel van de oude lindenlaan is onderdeel van een BOPA, waarvoor een bestemmingswijziging nodig is (Figuur 2.11).

Aangezien de uitvoering van de plannen mogelijk nog enkele jaren op zich laat wachten, wil de gemeente het gebied laten verwilderen ('Urban Rewilding') door geen beheer uit te voeren.

Figuur 2.10 Inrichtingsplan NYMA-terrein.

Figuur 2.11 BOPA nabij kavel 7.

3 Effecten op flora en fauna

3.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt per soortgroep het volgende beoordeeld:

- Komen binnen de invloedssfeer van de voorgenomen activiteit (mogelijk) beschermde en overige kwetsbare en bedreigde soorten voor (zie par. 1.3)?
- Kunnen voor deze soorten nadelige gevolgen op voorhand worden uitgesloten?
- Als deze gevolgen niet kunnen worden uitgesloten welke gevolgen kan de activiteit voor deze soorten hebben en is daarbij sprake van een zogenoemde schadelijke handeling?
- Zijn mogelijke gevolgen voor beschermde en overige kwetsbare en bedreigde soorten als gevolg van de voorgenomen activiteit met maatregelen te voorkomen?
- Is voor betreffende soorten een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig?

3.2 Planten

3.2.1 Functie van het plangebied voor beschermde soorten planten

Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van groot spiegelklokje en wilde averuit (NDFF; *Beschermingsregime andere soorten*). Groot spiegelklokje is waargenomen nabij de Waal een stuk verderop bij het plangebied en wilde averuit groeit langs de spoorlijn nabij het Centraal Station. Groot spiegelklokje groeit op akkers en langs spoorwegen en wilde averuit groeit langs spoorwegen, in rivier- en zeeduin en in bermen. In het plangebied zijn geen geschikte groeiplaatsen van deze soorten aanwezig, omdat bermen, spoorwegen en akkers niet aanwezig zijn. Een functie voor deze en andere beschermde soorten planten is in de huidige situatie uitgesloten. Ook in de komende jaren wanneer geen beheer wordt uitgevoerd zal het plangebied voor deze soorten geen functie hebben, omdat geschikt habitat dan nog steeds ontbreekt. Dit geldt ook voor het gebied van de BOPA.

3.2.2 Functie van het plangebied voor overige bedreigde of kwetsbare soorten planten

Op basis van de NDFF en een habitatgeschiktheidsbeoordeling is bepaald of er aanwijzingen zijn dat kwetsbare of bedreigde soorten planten binnen de invloedssfeer van de uit te voeren activiteit (kunnen) voorkomen. Uit de directe omgeving zijn waarnemingen bekend van de Rode lijstsoorten biesknikbloem, blauw walstro, bolderik, Franse silene, gegroefde veldsla, gestreepte klaver, korenbloem en steenanjer (NDFF). Tijdens het veldbezoek zijn ze niet waargenomen, maar het veldbezoek vond plaats buiten het

bloeseizoen van deze soorten. De ruigtes in de braakliggende terreinen en ruige (kruidenrijke) randen zijn geschikt als groeiplaats van deze soorten. Een groeiplaats van deze soorten kan op basis van het veldbezoek niet worden uitgesloten.

3.2.3 **Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Ow**

Beschermde soorten

Aangezien het voorkomen van beschermde plantensoorten in het plangebied kan worden uitgesloten, zijn ook effecten op beschermde plantensoorten als gevolg van de voorgenomen activiteit uitgesloten. Daarmee zijn ook schadelijke handelingen in het kader van de Ow ten aanzien van beschermde plantensoorten uitgesloten.

Overige bedreigde of kwetsbare soorten (Bijlage II, V en Rode lijst)

Met het verwijderen van ruigtes en kruidenrijke delen worden mogelijk groeiplaatsen van biesknikbloem, blauw walstro, bolderik, Franse silene, gegroefde veldsla, gestreepte klaver, korenbloem en steenanjer, soorten van de Rode Lijst, vernietigd. Schadelijke gevolgen voor deze soorten zijn niet te voorkomen, maar kunnen met maatregelen redelijkerwijs worden beperkt.

3.2.4 **Maatregelen**

In het kader van de specifieke zorgplicht wordt aanbevolen de volgende maatregelen te treffen:

- Ruige randen en kruidenrijke delen worden voorafgaand aan de werkzaamheden door deskundigen gemarkeerd en zoveel mogelijk ontzien. Indien dit niet mogelijk is kunnen exemplaren worden verplaatst naar een locatie buiten de ingreepzone.

3.3 **Ongewervelden**

3.3.1 **Functie van het plangebied voor beschermde soorten ongewervelden**

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van rivierrombout en teunisbloempijlstaart (NDFF; *Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn*). Teunisbloempijlstaart is waargenomen op het eiland dat in de Waal ligt en in Nijmegen Noord. De soort komt voor in open landschappen, in vochtige bossen en warme open plaatsen. Waardplanten zijn harig wilgenroosje, grote kattenstaart, teunisbloem en basterdwederik. Aangezien de waardplanten vrij algemene soorten zijn die waarschijnlijk in de kruidenrijke en ruige delen groeien, kan een functie van het plangebied voor teunisbloempijlstaart niet worden uitgesloten. Dit betreft met name de bermen en ruigtestroken in het plangebied. Het gebied van de BOPA is niet geschikt omdat hier bouwgrond met een lindenlaan aanwezig is.

Rivierrombout komt voor langs de Waal. Ter hoogte van het plangebied komt echter geen laag dynamisch, ondiep water voor dat larven van rivierrombout kunnen gebruiken als

leefgebied. Een functie voor deze soort is uitgesloten. Ook in de komende jaren, wanneer geen beheer wordt uitgevoerd, heeft het plangebied geen functie voor deze soort.

3.3.2 **Functie van het plangebied voor overige bedreigde of kwetsbare soorten ongewervelden**

In de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van overige bedreigde of kwetsbare soorten ongewervelden. Op basis hiervan wordt een essentiële functie voor overige bedreigde of kwetsbare soorten ongewervelden uitgesloten.

3.3.3 **Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Ow**

Beschermde soorten

Grond- en graafwerkzaamheden waarbij de kruidenrijke delen en randen worden vernietigd leiden mogelijk tot het vernietigen van waardplanten en daarmee het aantasten van leefgebied van teunisbloempijlstaart, een soort van het '*Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn*'. Dit is een schadelijke handeling onder de Ow, waarvoor een vergunning nodig is (artikel 11.46, eerste lid, Bal). Om de functie van het plangebied voor teunisbloempijlstaart en de noodzaak van een vergunning te bepalen zal nader onderzoek naar de aanwezigheid van teunisbloempijlstaart nodig zijn (zie § 3.3.4).

Overige bedreigde of kwetsbare soorten (Bijlage II, V en Rode lijst)

Op basis van beschikbare informatie is beoordeeld dat het plangebied voor bedreigde of kwetsbare ongewervelden geen functie vervult. Derhalve zijn schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde en/of bedreigde soorten ongewervelden uitgesloten. Er zijn geen maatregelen nodig en nader onderzoek naar beschermde en/of bedreigde soorten ongewervelden is niet nodig.

3.3.4 **Nader onderzoek**

Voor de teunisbloempijlstaart is nader onderzoek nodig om vast te kunnen stellen of deze in het plangebied voorkomt. Uit het onderzoek moet blijken of binnen de scope van de werkzaamheden waardplanten voorkomen en teunisbloempijlstaart deze waardplanten gebruikt voor de voortplanting. Is dat het geval dan kan de uit te voeren activiteit schadelijke gevolgen hebben en een omgevingsvergunning nodig zijn en zijn maatregelen noodzakelijk om schadelijke gevolgen te voorkomen of te beperken.

Voor onderzoek naar de teunisbloempijlstaart kan gebruik worden gemaakt van het onderzoeksprotocol vlinders en libellen van de Vlinderstichting (2023). Het onderzoek vindt plaats door drie bezoeken aan het plangebied te brengen: tweemaal in juli en eenmaal in de eerste helft voor augustus. Hierbij wordt naar rupsen op waardplanten gezocht.

3.4 Vissen

3.4.1 Functie van het plangebied voor beschermde soorten vissen

In de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde soorten vissen (NDFF). In het plangebied is in de huidige en toekomstige situatie geen oppervlaktewater aanwezig waardoor een functie voor beschermde soorten vissen is uitgesloten.

3.4.2 Functie van het plangebied voor overige bedreigde of kwetsbare soorten vissen

Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied géén betekenis heeft voor overige bedreigde of kwetsbare soorten vissen. In het plangebied is namelijk geen oppervlaktewater aanwezig.

3.4.3 Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Ow

Beschermde soorten

Aangezien het voorkomen van beschermde soorten vissen in het plangebied kan worden uitgesloten, zijn ook effecten op beschermde soorten vissen als gevolg van de voorgenomen activiteit uitgesloten. Daarmee zijn ook schadelijke handelingen in het kader van de Ow ten aanzien van beschermde soorten vissen uitgesloten.

Overige bedreigde of kwetsbare soorten (Bijlage II, V en Rode lijst)

Op basis van beschikbare informatie is beoordeeld dat het plangebied voor bedreigde of kwetsbare ongewervelden geen functie vervult. Derhalve zijn schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde en/of bedreigde soorten vissen uitgesloten. Er zijn geen maatregelen nodig en nader onderzoek naar beschermde en/of bedreigde soorten vissen is niet nodig.

3.5 Amfibieën

Alle inheemse soorten amfibieën zijn beschermd. Er is geen categorie 'overige bedreigde of kwetsbare soorten'.

3.5.1 Functie van het plangebied voor beschermde soorten amfibieën

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van Alpenwatersalamander (*Beschermingsregime andere soorten*), en kamsalamander (*Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn*) (NDFF). In het plangebied is geen voortplantingswater voor deze soorten aanwezig, omdat oppervlaktewater ontbreekt. Een functie als land- of overwinterings-habitat is daardoor eveneens uitgesloten. Ook in de toekomstige situatie, wanneer geen beheer wordt uitgevoerd, is een functie voor deze soorten uitgesloten. Dit geldt ook voor het deelgebied dat valt onder de BOPA.

Het plangebied vormt ook geen geschikt leefgebied voor algemeen voorkomende soorten amfibieën van het '*Beschermingsregime andere soorten*', eveneens omdat oppervlaktewater ontbreekt en het grootste deel van het plangebied uit verharding bestaat.

3.5.2 **Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Ow**

Aangezien het voorkomen van beschermde soorten amfibieën in het plangebied kan worden uitgesloten, zijn ook effecten van op beschermde soorten amfibieën als gevolg van de voorgenomen activiteit uitgesloten. Daarmee zijn ook schadelijke handelingen in het kader van de Ow ten aanzien van beschermde soorten amfibieën uitgesloten.

3.6 **Reptielen**

Alle inheemse soorten reptielen zijn beschermd. Er is geen categorie 'overige bedreigde of kwetsbare soorten'.

3.6.1 **Functie van het plangebied voor beschermde soorten reptielen**

Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied géén betekenis heeft voor (beschermde soorten) reptielen. In de omgeving zijn geen waarnemingen bekend van beschermde soorten reptielen en bovendien ontbreken in het plangebied ei-afzetplekken en voldoende schuilplekken. Dit geldt ook voor het deelgebied dat valt onder de BOPA.

3.6.2 **Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Ow**

Aangezien het voorkomen van beschermde soorten reptielen in het plangebied kan worden uitgesloten, kunnen (negatieve) effecten op deze soortgroep als gevolg van de voorgenomen activiteit eveneens worden uitgesloten.

3.7 **Grondgebonden zoogdieren**

Vrijwel alle soorten grondgebonden zoogdieren zijn beschermd. Uitzonderingen zijn mol, huismuis, bruine en zwarte rat. Laatstgenoemde staat wel op de Rode lijst van Nederlandse zoogdieren (categorie bedreigd), maar komt slechts op een beperkt aantal plaatsen voor. Het gebied van onderhavige studie behoort daar niet toe. We behandelen daarom hier alleen de beschermde soorten zoogdieren.

3.7.1 **Functie van het plangebied voor beschermde soorten zoogdieren**

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van de bever (*Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn*) en bunzing, eekhoorn en steenmarter (*Beschermingsregime andere soorten*; NDFF). De bever komt voor in het stroomgebied van de Waal. Het plangebied heeft geen functie als leefgebied van bever, omdat de oevers nabij het plangebied te steil zijn en uit stenen bestrating bestaan. Bovendien bestaat het

plangebied grotendeels uit verharding en zijn er te weinig voedselbomen. Een functie voor bever is zowel in de huidige als toekomstige situatie, als geen beheer wordt uitgevoerd, uitgesloten. Het plangebied heeft wel een functie voor steenmarter. In gebouw D zijn meerdere sporen aangetroffen (meerdere uitwerpselen en restanten van een aangevreten duif) die duiden op een verblijfplaats van steenmarter (Figuur 3.1). Ook in het looggebouw zijn op één locatie uitwerpselen aangetroffen. Naar verwachting heeft gebouw D een functie als (kraam)verblijfplaats en wordt het looggebouw incidenteel gebruikt. Voor eekhoorn hebben de bomen op Kavel 7 mogelijk een functie als nestplaats. Deze bomen hebben geschikte holtes. De overige bomen in het plangebied zijn qua omvang niet groot genoeg om een wezenlijke betekenis te hebben voor eekhoorn. De lindes die onderdeel uitmaken van de BOPA bevatten geen holtes en zijn daarom niet geschikt.

Voor kleine marterachtigen is het plangebied in de huidige situatie niet geschikt. De begroeiingen die her en der aanwezig zijn, zijn te klein van omvang en liggen te geïsoleerd tussen verharding om een functie als verblijfplaats te vervullen. Bovendien vindt in het plangebied veel verstoring plaats. In het plangebied zijn ook geen muizenholletjes aanwezig waardoor de voedselbeschikbaarheid laag is. Mogelijk wordt door de 'urban rewilding' het plangebied wel geschikter voor kleine marterachtigen, maar door bovengenoemde redenen (groot aandeel verharding, isolatie en verstoring) is de verwachting dat het plangebied ook dan geen essentiële functie voor deze soorten vervult.

Het plangebied is beperkt geschikt leefgebied voor algemeen voorkomende soorten zoogdieren van het '*Beschermingsregime andere soorten*'. Van de Rode Lijst soorten konijn en haas zijn in het plangebied geen sporen vastgesteld (holen, uitwerpselen), waardoor een essentiële functie voor deze soorten is uitgesloten. Het plangebied is wel geschikt als leefgebied voor kleinere algemeen voorkomende zoogdiersoorten, zoals egel.

Figuur 3.1 *Uitwerpselen van steendammer in gebouw D en restanten van duif (linksonder).*

3.7.2 **Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Ow**

De bomen die mogelijk geschikt zijn als nestplaats voor eekhoorn op Kavel 7 blijven bij de ingreep behouden. Negatieve effecten op eekhoorn zijn daarmee uitgesloten, waardoor ook geen sprake is van een schadelijke handeling in het kader van de Ow.

Met de renovatie van gebouw D wordt een (kraam)verblijfplaats van steendammer aangetast. Dit is een schadelijke handeling in het kader van de Ow (Artikel 11.54 lid 1b). Daarnaast worden met de werkzaamheden mogelijk steedammers gedood (schadelijke handeling onder de Ow Artikel 11.54 lid 1a). Voor de renovatiewerkzaamheden is een omgevingsvergunning nodig en dienen compenserende en mitigerende maatregelen te worden genomen om negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen.

Aangezien een functie voor kleine marterachtigen is uitgesloten, zijn negatieve effecten op deze soorten uitgesloten, waardoor ook schadelijke handelingen in het kader van de Ow eveneens uitgesloten zijn.

Grond- en graafwerkzaamheden kunnen algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren van het *Beschermingsregime andere soorten* treffen. Voor deze soorten betreft het

een vergunningvrij geval en is dus géén omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig. Het betreft algemeen voorkomende soorten (lokaal, regionaal en landelijk) en het aantal dieren dat potentieel gemoeid is met de (lokale) ingreep is beperkt. De gunstige staat van instandhouding van deze soorten is daarom niet in het geding. Wel zijn maatregelen nodig in het kader van de specifieke zorgplicht.

3.7.3 Maatregelen

Steenmarter

- Compenserende maatregelen: Voor het vernietigen van een steenmarterverblijfplaats dient compensatie plaats te vinden. Dit kan door in een rustige hoek een marterhoop of marterbult te realiseren bestaande uit een steenmarterkast met daaroverheen takken en snoeihout.
- Het ongeschikt maken van de verblijfplaats dient te gebeuren buiten de kwetsbare periode van steenmarter. De kwetsbare periode is van half februari t/m half mei.

Specifieke zorgplicht

In het kader van de specifieke zorgplicht wordt aanbevolen de werkzaamheden in één richting uit te voeren, zodat aanwezige kleine grondgebonden zoogdieren (muizen, spitsmuizen, egel) de kans krijgen te vluchten.

3.8 Vleermuizen

Alle soorten vleermuizen zijn beschermd. Er is geen categorie 'overige bedreigde of kwetsbare soorten'.

3.8.1 Functie van het plangebied voor beschermde soorten vleermuizen

De bomen op kavel 7 hebben holtes die geschikt kunnen zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. In 2020 zijn de holtes in deze bomen onderzocht, waarbij geen verblijfplaatsen zijn aangetroffen (Verhoek, 2020). Betreffende bomen zijn inmiddels gekapt en de overige bomen blijven behouden. De lindes die uitmaken van de BOPA zijn niet geschikt voor vleermuizen, omdat deze geen holtes bevatten. Het looggebouw en gebouw D zijn niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen, omdat de gebouwen gaten bevatten waardoor het klimaat in de gebouwen koel en vochtig is. Bovendien zijn geen geschikte openingen of kieren in de gebouwen aangetroffen. Er zijn geen plekken waar vleermuizen voldoende kunnen weggkruipen om vorstvrij te verblijven. Het bijgebouw heeft betonnen wanden waardoor ook dit gebouw niet geschikt is als verblijfplaats. Op het looggebouw zijn wel twee vleermuiskasten die hier zijn geplaatst als tijdelijke mitigatie voor verblijfplaatsen in de Vasim (Figuur 3.2; van Kessel, 2021).

Figuur 3.2 Vleermuiskasten aan het looggebouw.

Het plangebied is onderdeel van het foerageergebied van vleermuizen, met name gewone dwergvleermuis. Met name langs (de brug) de Oversteek en de Waal zijn tijdens het onderzoek in 2019 foeragerende en overvliegende vleermuizen waargenomen, met name gewone dwergvleermuis (Hoefsloot, 2019).

3.8.2 Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Ow

De bomen op Kavel 7 die mogelijk een functie hebben als verblijfplaats van vleermuizen blijven ongemoeid. De tijdelijke vleermuiskasten aan het looggebouw hebben mogelijk wel een functie als verblijfplaats. Onder bepaalde voorwaarden mogen deze tijdelijke kasten worden verwijderd (zie maatregelen). Dit is onderdeel van de vergunning voor het project, waarvoor de vleermuiskasten zijn opgehangen. Hiervoor is dus geen aparte omgevingsvergunning nodig. De vliegroutes en het foerageergebied langs de Oversteek en de Waal blijven functioneel tijdens de werkzaamheden. Negatieve effecten hierop zijn uitgesloten.

3.8.3 Maatregelen

De tijdelijke vleermuiskasten mogen onder de volgende voorwaarden worden verwijderd:

- De permanente voorzieningen zijn meer dan zes maanden voor het verwijderen van de kasten gerealiseerd.
- De vleermuiskasten mogen pas verwijderd worden op het moment dat deze niet in gebruik zijn door vleermuizen en buiten de kwetsbare perioden, zijnde de kraamperiode (half mei tot half juli) en de winterperiode (1 november tot 1 april).
- Vleermuiskasten mogen enkel verwijderd worden onder begeleiding van een ter zake kundige ecooloog.

3.9 Vogels

Alle soorten vogels zijn beschermd. Er is geen categorie 'overige bedreigde of kwetsbare soorten'.

3.9.1 Functie van het plangebied voor beschermde soorten vogels

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, ooievaar, roek, slechtvalk en sperwer, allen vogels met een jaarrond beschermde nestplaats¹. In de bomen in het plangebied zijn geen nesten van vogels met een jaarrond beschermd nest vastgesteld. Alleen de bomen op Kavel 7 zouden hiervoor geschikt zijn, maar deze blijven ongemoeid. Dat geldt ook voor de lindes die onderdeel uitmaken van de BOPA. De overige bomen zijn te klein van omvang om van betekenis te zijn als nestlocatie. De gebouwen zijn niet geschikt voor gebouwbewonende soorten als huismus en gierzwaluw omdat geschikte openingen ontbreken en in het gebouw een koel en vochtig klimaat aanwezig is door de grote gaten in beide gebouwen. Het plangebied maakt mogelijk onderdeel uit van het foerageergebied van soorten met een jaarrond beschermde nestplaats die elders broeden zoals buizerd. Voor deze soorten geldt dat het een relatief klein gebied betreft met voornamelijk verharding in verhouding tot de gemiddelde territoriumgrootte van deze soorten.

Daarnaast zijn ook waarnemingen bekend van soorten waarvan het nest jaarrond is beschermd als alternatieve nestlocaties ontbreken zoals zwarte kraai, pimpelmees en ekster. Van deze soorten zijn geen nestlocaties in het plangebied waargenomen. De bomen die voor deze soorten geschikt zijn (op kavel 7) blijven bij de ingreep behouden.

Vogels waarvan de nestplaats niet jaarrond beschermd is

Het plangebied vormt geschikt broedbiotoop van algemeen voorkomende soorten, waarvan de nestplaats niet jaarrond beschermd is, zoals roodborst, winterkoning en merel.

3.9.2 Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Ow

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats

De bomen die geschikt kunnen zijn als nestlocatie voor vogels met een jaarrond beschermd nest blijven bij de ingreep behouden waardoor negatieve effecten zijn uitgesloten.

Vogels waarvan de nestplaats niet jaarrond beschermd is

Grond- en graafwerkzaamheden in het broedseizoen kunnen ertoe leiden dat in gebruik zijnde nesten beschadigd raken of verlaten worden door de oudervogels als gevolg van

¹ Voor een aantal vogelsoorten geldt dat hun nesten jaarrond beschermd zijn, ook als de soort op het moment van de handeling geen gebruik maakt van het nest. Dit is het geval wanneer een vogelsoort jaarlijks terugkeert naar zijn nest en niet of nauwelijks in staat is om elders in zijn leefgebied een vervangend nest te vinden of te maken. Deze soorten zijn op Rijksniveau en provinciaal niveau vastgesteld.

verstoring. Hiervoor is geen vergunning mogelijk. Het vernietigen en verstoren van in gebruik zijnde nesten moet worden voorkomen

3.9.3 **Maatregelen**

Vogels waarvan de nestplaats niet jaarrond beschermd is

Om schadelijke gevolgen voor broedvogels te voorkomen worden kap-, snoei- en andere werkzaamheden die in gebruik zijnde nesten aantasten of wezenlijk kunnen verstoren buiten het broedseizoen uitgevoerd. Voor het broedseizoen geldt geen wettelijke standaardperiode. De lengte en de aanvang van het broedseizoen verschillen per soort. Globaal moet voor het broedseizoen rekening worden gehouden met de periode half maart tot half augustus.

4 Conclusie en aanbevelingen

4.1 Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit

Op grond van het onderzoek wordt geconcludeerd dat de uit te voeren activiteit mogelijk schadelijke gevolgen heeft voor de teunisbloempijlstaart (artikel 11.46 Bal lid 1d). Nader onderzoek is nodig om de functie van het plangebied voor deze soort te bepalen. Mogelijk is voor deze soort een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig.

Daarnaast wordt met de ingreep een (kraam)verblijfplaats van steenmarter vernietigd en worden mogelijk individuen gedood (schadelijke handeling artikel 11.54 Bal lid 1a en lid 1b). Hiervoor is een omgevingsvergunning nodig en dienen compenserende en mitigerende maatregelen getroffen te worden.

De tijdelijke vleermuiskasten mogen onder de voorwaarden genoemd in Hoofdstuk 3 worden verwijderd. Hiervoor is geen aparte omgevingsvergunning nodig.

Daarnaast moeten negatieve effecten op een functie als broedbiotoop van algemene broedvogels worden voorkomen door het nemen van preventieve maatregelen (zie Hoofdstuk 3). Als deze maatregelen worden getroffen, zijn schadelijke handelingen op deze soorten uitgesloten.

4.2 Maatregelen om te voldoen aan de specifieke zorgplicht

In het kader van de specifieke zorgplicht moeten redelijkerwijs maatregelen genomen worden om de mogelijke gevolgen voor beschermde, kwetsbare of bedreigde soorten te beperken of ongedaan te maken. In Hoofdstuk 3 zijn de maatregelen beschreven die in het kader van de specifieke zorgplicht genomen kunnen worden. Het is aan de initiatiefnemer om te bepalen welke maatregelen redelijkerwijs genomen (kunnen) worden.

5 Literatuur

- Daamen, J., 2020. Quicksan Wet natuurbescherming NYMA, kavel 7, te Nijmegen. Notitie met kenmerk 20-0306/20.03736/JanDaa. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Hoefslot, G., 2019. Vleermuisonderzoek NYMA- en Vasim-terrein, Nijmegen. Notitie met kenmerk 18-0601/19.07393/AnKar. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Hoefslot, G. 2020. Effecten herontwikkeling NYMA-en Vasim-terrein op beschermde soorten. Toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming. Rapportnr. 20-317. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Informatiekaart Natuur. https://atlas.bij12.nl/WebView/index.html?viewer=iKn_pub. Geraadpleegd op 14 november 2024.
- Karels, M.A., 2018. Quick scan Wnb NYMA- en Vasimterrein, Nijmegen. Notitie 19-0418/18.04569/AnKar. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Kessel, N. van, 2021. Plaatsing vleermuiskasten Grifdijk Noord, Vasim/NYMA en UWV/ Fresiastraat. Notitie met kenmerk 19-0029/21.01577/NilKe. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Nationale Databank Flora en Fauna. <https://ndff-ecogrid.nl/>. Geraadpleegd op 12 december 2024.
- Verhoek, L., 2020. Bomeninspectie NYMA kavel 7. Notitie met kenmerk 20-0306/20.09972/LevVe. Bureau Waardenburg Culemborg.
- Vlinderstichting, 2023. Onderzoeksprotocol vlinders en libellen.

Bijlage I Toetsingskader beschermde soorten Omgevingswet

In deze Bijlage worden de relevante onderdelen van de Ow ten aanzien van soortenbescherming samengevat. De teksten zijn grotendeels ontleend aan de 'Handreiking Toelichting natuurbescherming onder de Omgevingswet' van het Netwerk Groene Bureaus. Voor de teksten van de Ow verwijzen we naar: wetten.overheid.nl In Bijlage I van dit rapport wordt nader ingegaan op het toetsingskader voor een flora- en fauna-activiteit

Flora- en fauna-activiteit

Een 'flora- en fauna-activiteit' in de Ow is een: 'activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten'. Er is al sprake van een 'flora- en fauna-activiteit' als het een *mogelijk* gevolg heeft voor één in het wild levend dier of plant, ongeacht of deze soort beschermd is volgens de Ow.

Als er sprake is van een flora- en fauna-activiteit, dient onder andere rekening te worden gehouden met de regels in art. 11.27 Bal (*specifieke zorgplicht*) en de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.5 Bal (*vergunningplicht bij schadelijke handelingen, regels vergunningvrije gevallen*). Hoewel de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.5 Bal alleen betrekking hebben op de bij wet beschermde soorten, gelden art. 11.27 en 11.28 (*voorkomen onnodig lijden van dieren*) ook met betrekking tot de niet-beschermde soorten.

Specifieke zorgplicht

In het Bal is een *specifieke zorgplicht* opgenomen voor onder meer alle 'flora- en fauna-activiteiten' die vrijwel alle ruimtelijke activiteiten betreft (art. 11.27 Bal). Deze specifieke zorgplicht komt in de plaats van de algemene zorgplicht die in de Wnb stond. Iedereen die een flora- en fauna-activiteit uitvoert, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, indien dat niet mogelijk is beperken of ongedaan maken (art. 11.27, 1e lid Bal). In het tweede lid staat de nadere uitwerking van de specifieke zorgplicht. De specifieke zorgplicht houdt in ieder geval in dat voorafgaand aan het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid van die locatie van beschermde soorten en soorten die kwetsbaar of bedreigd zijn. Deze soorten betreffen in Nederland van nature voorkomende:

- Vogelrichtlijn-soorten zoals genoemd in Bijlage I Vrl en niet in die Bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, 2e lid Vrl. Voorkomen.
- Habitatrichtlijn-soorten als opgenomen in Bijlage II, IV en V Hrl.
- Dieren of planten die zijn opgenomen op de Rode Lijsten.
- Nationaal beschermde soorten (Bijlage IX Bal).

Ook de voor bovengenoemde soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats vallen onder de specifieke zorgplicht.

De kern van de zorgplichtbepaling voor flora- en fauna-activiteiten is dat als er sprake is van nadelige gevolgen op in het wild voorkomende soorten, deze, indien redelijkerwijs kan worden geveerd, moeten worden voorkomen, beperkt of ongedaan worden gemaakt. Ook in art. 11.27, tweede lid wordt verwezen naar passende preventieve maatregelen of passende herstelmaatregelen. Tijdens en na het verrichten van de activiteit moet worden nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben (dus: monitoring).

In art. 11.27, tweede lid onder b Bal wordt aangegeven dat er moet worden 'vastgesteld' of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten. Daarnaast zijn de overige voorwaarden in het tweede lid onder c t/m f zodanig concreet dat in deze bewoording kan worden gelezen dat er *aantoonbaar* aan deze voorwaarden moet worden voldaan, zeker ook met in het achterhoofd dat de specifieke zorgplichten in de Ow zowel *bestuurlijk als strafrechtelijk kunnen worden gehandhaafd*. Om aantoonbaar aan de voorwaarden van de specifieke zorgplicht te hebben voldaan, is het noodzakelijk dat de toetsing aan de zorgplichtbepalingen in een quickscan of nader onderzoek wordt vastgelegd.

Interpretatie specifieke zorgplicht

Het Bal geeft aan waaruit de specifieke zorgplicht in ieder geval bestaat. De reikwijdte van de specifieke zorgplicht is op dit moment nog niet duidelijk. De formulering van de specifieke zorgplicht laat veel ruimte voor interpretatie die (nog) niet nader ingevuld is door provincies. De interpretatie van de reikwijdte van de specifieke zorgplicht van Waardenburg Ecology is gebaseerd op *expert judgement* en het voorstel van Hunink (2023¹).

Rode lijst soorten(groepen)

Wij richten ons in de natuurtoets, naast beschermde soorten, in principe op 'dieren en planten' van de Rode lijsten (zoals letterlijk benoemd in de Ow), dus niet op niet-dierlijke of niet-planten zijnde soorten organismen, zoals paddenstoelen en korstmossen. Daarbij worden de volgende statussen van de Rode lijst meegenomen: gevoelig, kwetsbaar, bedreigd en ernstig bedreigd. Uitgangspunt is daarbij dat de specifieke zorgplicht een focus vergt op de mogelijke nadelige gevolgen op de staat van instandhouding van soorten en niet zozeer op nadelige gevolgen voor ieder exemplaar afzonderlijk.

Onderzoeksinspanning

Iemand die een flora- en fauna-activiteit wil verrichten op een plek, moet controleren of er aanwijzingen zijn dat op die plek of in de buurt kwetsbare of bedreigde soorten voorkomen. Onduidelijk is welke onderzoeksinspanning verricht moet worden. Waardenburg Ecology vult deze onderzoeksverplichting in door het raadplegen van de NDFF en een habitatgeschiktheidsbeoordeling.

¹ Hunink, S. 2023. Voorstel invulling specifieke zorgplicht FF-activiteiten Ow. LinkedIn bericht 30 oktober 2023.

De soortenbeschermingsregimes

In het Bal wordt onderscheid gemaakt in de volgende drie beschermingsregimes:

- § 11.2.2: omgevingsvergunning soorten Vogelrichtlijn (*Vogelrichtlijnsoorten*). Dit betreft alle van nature in Nederland voorkomende vogels conform art. 1 Vogelrichtlijn
- § 11.2.3: omgevingsvergunning soorten Habitatrichtlijn (*Habitatrichtlijnsoorten*). Dit betreft soorten, genoemd in Bijlage IV, onder a, bij de Habitatrichtlijn, Bijlage II bij het verdrag van Bern of Bijlage I bij het verdrag van Bonn.
- § 11.2.4: omgevingsvergunning andere soorten (*andere soorten*). Dit betreft soorten genoemd in Bijlage IX behorende bij art. 11.54 Bal.

Onder iedere paragraaf (11.2.2, 11.2.3 en 11.2.4) zijn de vergunningplichtige gevallen en de vergunningvrije gevallen aangegeven. In de Omgevingswet wordt niet meer gesproken over verbodsbepalingen waarvoor een ontheffing of vrijstelling kan worden verleend zoals onder de Wet natuurbescherming, maar over schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningplichtig geval. Er geldt een vergunningplicht voor schadelijke handelingen bij:

- vogels op grond van artikel 11.37, eerste lid Bal,
- dier- en plantensoorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bonn en Bern op grond van artikel 11.46, eerste lid, Bal, en
- dieren van Bijlage IX, onder A van het Bal op grond van artikel 11.54, eerste lid, Bal.

De inhoud van de schadelijke handelingen komt overeen met de verbodsbepalingen van de soortenbeschermingsregimes uit de voormalige Wet natuurbescherming, aangezien deze rechtstreeks voortkomen uit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn en internationale Verdragen en betreffen de volgende schadelijke gevallen:

- het opzettelijk doden en vangen van soorten;
- het beschadigen of vernielen van voortplantings- en rustplaatsen van dieren, niet zijnde vogels;
- het opzettelijk vernielen en beschadigen van nesten, eieren of wegnemen van nesten van vogels;
- het opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren;
- het (ver)storen van dieren volgens de beschermingsregimes soorten Vogelrichtlijn en soorten Habitatrichtlijn. NB geldt voor vogels niet als er geen sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de vogelsoort;
- het plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten.

Uitzonderingen vergunningplicht en vergunningvrije gevallen

Voor instandhoudings- en passende maatregelen in het kader van het bereiken van Natura 2000-doelstellingen geldt een uitzondering van de vergunningplicht voor schadelijke handelingen. In het Bal zijn verder een aantal vergunningvrije gevallen aangewezen per beschermingsregime waarvoor geen vergunningplicht geldt. Hoewel er enkele verschillen zijn, betreft het onder meer de volgende gevallen:

- In een programma aangewezen flora- en fauna-activiteiten (bijv. een Natura 2000-beheerplan).
- In een omgevingsverordening aangewezen flora- en fauna-activiteiten (bijv. de door de provincie aangewezen soorten en handelingen).

- Bij ministeriële regeling aangewezen flora- en fauna-activiteiten (In art. 4.31 van de Omgevingsregeling zijn de flora- en fauna-activiteiten die genoemd zijn in art. 11.54 Bal aangewezen als vergunningvrij voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen of inrichting van gebieden (incl. gebruik) voor de soorten in Bijlage VIIIc Or).
- Flora- en fauna-activiteiten die aantoonbaar worden uitgevoerd conform een per ministeriële regeling aangewezen gedragscode.

Beoordelingsregels vergunning

Een vergunning wordt alleen verleend als is voldaan aan de beoordelingsregels in § 8.6.2 Bkl. De beoordelingsregels verschillen per soortenbeschermingsregime (uitgewerkt in art. 8.74j t/m art. 8.74l Bkl), maar komen kort gezegd neer op de beoordeling:

- of er geen andere bevredigende oplossing is,
- of de activiteit nodig is vanwege een genoemd wettelijk belang, en
- of de activiteit niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort.

Hiernavolgend is een Stroomschema passieve soortenbescherming Omgevingswet opgenomen.

